

Modellmynd

Hvør loftar mær??

Diana Nygaard

Fuglarnar sungu, bláur himmal og spenningur í luftini. Men hetta vardi ikki longi.

Hetta var mín fyrsti dagur í skúla. Vit vóru nógvir næmingar saman við foreldrum og systkin, ið stuðlandi fylgdu við henda dag. Vit heilsaðu uppá øll, og sungu. Eg kendi tvey í flokkinum, men aftan á nakrar vikur vildu tey ikki kennast við meg meira... við tíðini kendi eg ikki meg sjálva meira.. eg var horvin.

At læra fall mær lætt, og av tí sama føldi eg meg væl í skúlanum, men lítið visti eg, at hetta var eisini ein orsök at eg bleiv eitt offur fyri onnur í flokkinum.

Fingurin upp tá ein vildi nakað, men tá ið eg gjørdi tað, byrjaði láturin og tey ondu orðini, ið píndu meira enn nøkur avbúking, eg nakrantíð fekk.... »feita heks«, »forkelaði snotungi«, »halt kjaft eingin vil hoyra teg« og onnur minni hugnalig orð... eisini bleiv teskað og gløtt at mær, sum um eg var eitt djór, innibyrgt í búri. Eitt djór uttan rødd..eitt djór..hví eg, hví eg.

Tað var mangan, eg gekk og hugsaði um, hví tingini vóru soleiðis, sum tey vóru. Aldrin gekk eg í barnagarð, og av tí sama var eg nokk eisini øðrvísi. Eg fekk aldrin somu »venjing«, ið at verja meg, sum tey, ið gingu í barnagarð, fingi. Ein plagar at siga »survival of the fittest«, hetta var ikki neyðugt áðrenn skúlaaldur, tí tá vóru tað bara eg og míni systkin.

Tíðin gekk spakuligt, og klokkan gekk ongan veg.

Happingin versnaði, frá bert at verða psykiskt til at blíva meira fysiskt.

Tað vóru dagar har man kom heim, blámeltað. »Eg datt í trappunum, eg smekkaði meg í, eg datt av súkkuluni!« Hetta vóru bert nakrar fáar umberingar, ið eg kom við heima við hús, eg skammaðist at fortelja hvat tað var, ið gekk fyri seg í skúlanum. Heldur ikki tordi man at verða ein »slatrit-aska«, hetta hevði gjørt alt verri.

Árini gingu, og nú gekk man í fimta flokki. Tingini vóru tey somu. Enn var man eitt sosialt útskot. Men tíverri hevði man vant seg til tað. Enn sat man við spurninginum hví?.. Míni tveir vinir høvdu nú fingið arðar vinir, ið vóru populer, og av tí sama var eg nú teirra figgjandi, hetta píndi. Føldi meg meira einsamalla enn nakrantíð. Í tímunum royndi eg sum best bara at klára meg væl og ignorera orðini og teskið í krókunum. Hetta megnaði eg væl, og eg kláraði meg væl í skúlanum, her føldi eg meg tryggan.

Men í fríkorternum var eg bangin. Har var einki hol, eg kundi krógva meg í. Einki stað har eg kundi merkja tryggleika.

Heimafturkomin merkti mamma, sum altíð var har, broytingar í dóttir síni. Eg tosaði minni, orkaði minni, var hovin um eyguni, og vildi helst ikki út. Men at seta meg við sjónvarpinum tímdi eg væl.

Eg merkti eisini eina sorg hjá mínum foreldrum um, at dótturin var ólukkulig, men tey vistu nokk ikki annað at gera enn at taka um meg, ella geva mær friðin, ið eg ikki

fekk, tá eg var í skúla. Frið at verða tann persónur, ið eg var. Frið at verða eg. Eg bleiv meira og meira illsint, vreiðin fylti allan dagin. Tað, ella sorgin.

Míni foreldur gjørdi eina roynd at snakka við lærararnar, men her bleiv bert sagt, at tey ikki vistu, hvat tey snakkaðu um. Tey sóu einki. Ein lygn. Mín sorg var ikki nøkur lygn, og tað sóu míni foreldur. Og sorgina eg sá í eygunum á mínum foreldrum og systkjum, gjørdi meg meira sorgbundna, føldist sum eingin vón var. Bert myrkur.

Í fjølmiðlunum bleiv man bombarderaður av myndum av teimum perfektu kvinnum, hetta skuldi man líkna, um man vildi hava tað perfekta lívið.

Hetta eydnaðist eisini summum í mínum flokki, ella soleiðis sá eg tað tá, meðan í mínum spegli var tað bara eg. Nakað, ið ikki kundi verða nakað annað, ein feilur. Eg merkti eina pínu í mær, eina pínu ið bert vaks.. eg vildi hava hesa pínu at støðga.

Tað var tá, eg fór at skera meg. Eg kann ikki forklára, hvat hetta gjørdi við meg. Men tá ein merkir eina pínu innan, ið bara veksir og veksur? Og har pínutablettur ikki virka, har gav rakiblaðið mær eina pínu, ið eg kundi hondtera og medicinera, hetta síggi eg tann dag í dag. Eisini kann nevast, at ein fekk etingarólag í kampinum at røkka tí fullkomna kvinnukroppin.. at fáa sosiala accept ímillum mínar javnlíkar í skúlanum. Fuck mínar javnlíkar í skúlanum!

Sum 14 ára gomul var tað fyrstu ferð, míni foreldur blivu tilkallað

til foreldrakreppufund í skúlanum. Aftan á ein harðan umgang av teimum í mínum »kæra« flokki, fekk eg nokk, fór á wc, og – lat okkum bara siga – skar men á skeiva stað, og bleiv funnin. Á fundinum høvdu tey sagt, at eg var farin frá at klára meg væl til at klára meg ikki so væl. Innilæst. Fjaldi meg, eisini innan í mær sjálvari. Eg var nú bert eitt skal. »Ljósini eru tendrað men eingin er heima«, var eitt útrykk, ið ofta bleiv brúkt um meg.

Eisini kom kommunan uppi, ella rættari sagt barnaverndin. Í byrjani fingi vit ein stuðul heima, hetta so tey kanska kundi síggja, hvat kundi gerast øðrvísi fyri at venda tað skaðiliga gongdini. Tey komu við einum tilboði ið æt »psykologiska viðgerð« fyri at finna rótina til pínuna, og læra meg at sleppa og koma víðari. Hesum tilboði tók míni foreldur av, tó var hetta ikki snakkað um við nakran annan, hetta var, tá nakað, ið var »skomm«, orsaka tabu, og manglandi information síggi eg í dag.

Psykologurin bað meg fortelja eitt sindur um meg sjálva. Hvat havi eg at fortelja, ið er vert at fortelja, spurdi eg. Tað sum hon segði síðani fekk meg at gráta og lata meg sum eina bók. Hon segði, »tú ert alt verd«, tú ert her, tí tað eru nøkur rundan um teg, ið elska teg, og vilja hjálpa tær. Eg vil hjálpa tær, men fyri at kunna gera hetta, mást tú eisini vísa ein vilja til at hjálpa tær sjálvum.

Í hesum læruríku tíðini eg kom til hana, lærði eg nógv um meg sjálva. Eisini um øll hini í mínum lívi. Tað var ein sera hørð process,

ein gongd, ið mangan breyt meg meira niður, enn hvat tað bygdi upp. Psykologurin fekk meg at ásanna, at eg hevði givið skarvin yvir. Tað ringasta, nakar kann gera ímóti sær sjálvum, eg ivaðist í mær sjálvari. Allar kenslurnar, ið komu fram undir hesi process vóru ótrúligar og óhugnaligar. Tað at lata verða við at skera meg sjálva fyri at fáa kontrol, og fullkomuliga lata meg sjálva upp og føla allar kenslurnar, ið fjaldur seg innan í mær. Eg visti ikki eg bar upp á so nógvá vreiði, ella tað at eg var so beisk. Eg mátti læra at føla og lova mær sjálvum at føla.

Heimafturkomin og aftur komin í skúla aftan á eina sindur forlongda summarferiu, føldi eg meg stríðsfúsa at fara í skúla. Tó við nervum. Hvussu fóru næmingarnar og lærarnar at síggja meg, og ikki minst familjan. Men her var ikki nógv at koma eftir, tey hugdu enn eftir mær, sum um eg var eitt djór, og ljót orð vóru enn gerandiskostur. Men við at brúka tey amboð, ið eg hevði lært frá psykologinum, dugdi eg betri at takla trupulleikarnar.

Heima millum mína familju merkti eg eisini eina broyting, ja tey vóru enn stuðlandi, elskandi og motiverandi, men tey hugdu at mær við øðrvísi eygum, við nervøsum eygum, merkt av nervøsiteti fyri í ókenda, nervøs fyri tabu'i, ið var so farligt at bróta tá í tíðini. At bróta hetta var so at siga sum ein sosialur deyði. Eg føldi tað, sum um at eg »vaks« innan av nýggjari vitan, nýggjari styrki, og at míni avvarðandi vóru noydd at royna at fylgja við, tó tey ikki høvdu amboð

at arbeiða við, ongan at fylla tey við forståls og lærdómi um seg sjálvan, og tað at verða avvarðandi. Ja eg eri takksom at hava fingið hjálp, men míni avvarðandi blivu gloymd, og nú ferðaðist okur á hvørjum sínum staði í lívinum.

Míni kæru systkin, eg havi sera ringa samvitsku av, at øll uppmerksumheitan um mínir trupulleikar tók uppmerksumheitina vekk frá tykkum. Eg sá eisini tykkaru pínu. Mín kæri bróður eg minnst tína sorg, tá mamma og pabba avgjørdur, at tú og systi skuldi norður til ommu í summaferiuni, so at mamma og pabba kundi koncentrera seg um meg og mínir trupulleikar. Umskylda eg aldrin kundi verða tann systurin, ið tú hevði brúk fyri, tann systurin, ið eg átti at vera. Mín kærleiki til tykkum var har, men eg hvørki orkaði ella dugdi tá at vísa tað.

Í dag eri vaksin, mett av árum, eg havi lært av lívinum. Í dag dugi eg at síggja, at ymiskt skuldi verið gjørd ørvísi. Í dag vita vit betur. Lærarnar skuldi traðka inn beinavegin við fyrsta tekn við happing, og trúgv mær, har vóru tekin. Kommunan átti at bjóða mínum avvarðandi líknandi tilboð, so tey kundu lært at skilt meg, dóttur teirra, og mína pínu og lært, at tey skuldu ikki ikki havt følt, at tað var teirra skyld, at eg hevði tað so ringt. Góðasta mamma mín, hevði eg kunnað tikið tína pínu eisini.

Landið hevur eina ábyrgd fyri okkum borgarum. Tað skal verða pláss fyri okkum øllum, stór sum smá, frískt sum sjúk.